

Toets de geestesuitingen! (1)

Door: ds. Joh. Francke[1]

Geliefden, vertrouwt niet iedere geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn; want vele valse profeten zijn in de wereld uitgegaan.

1 Johannes 4:1

Het is een zeer merkwaardige zaak geweest, dat de pinksterkerk van Christus bijna onmiddellijk na de uitstorting van de Heilige Geest met dwaalleraars en dwaalleer kreeg te kampen. Lezen wij het boek Handelingen door en ook de Brieven van de apostelen, dan kunnen we ons daarvan overvloedig overtuigen.

Merkwaardig en gevaarlijk

Dat was **merkwaardig** omdat de leer van Christus en van diens apostelen, de nieuwtestamentische leer van de zaligheid, nog niet compleet was en dus nog niet afgerond. De openbaring van de Heere Christus aan zijn gemeente was immers pas volkomen, toen het boek van de Openbaring aan Johannes was geschreven en aan de zeven gemeenten verzonden.

Vandaar dat het merkwaardig is dat de satan met zijn aanval op de ware leer blijkbaar op de voltooiing van de openbaring niet kon wachten. Satan had wel grote haast! Waarom? Omdat de ware leer voor hem en zijn "rijk" zo gevaarlijk is?

De zaak van de dwaalleer was niet alleen merkwaardig maar ook **gevaarlijk**. Omdat de openbaring van Christus nog niet af was, kon die gehele openbaring van God nog niet tegen de dwaalleer in de strijd geworpen worden. Het is waar dat het opkomen van dwaalleer in de kerk voor de verhoogde Christus aanleiding en oorzaak was om méér openbaring te geven. Maar het was en bleef een uitermate gevaarlijke zaak dat de satan zich met alle kracht van dwaling op de jonge christelijke kerk wierp, voordat de Heiland met zijn openbaring gereed was.

De satan werkt

Nu overkwam de kerk die aanval van satan niet als iets “vreemds”, niet ongewaarschuwd en dus niet bij verrassing. Tijdens zijn omwandeling op aarde had de Heere Christus het voorzegd: “Wacht u voor de valse profeten ...!” (Matteüs 7:15). En in Christus’ laatste grote rede heet het: “En vele valse profeten zullen opstaan en velen zullen zij verleiden” (Matteüs 24:11).

Die waarschuwingen van hun Meester hebben de discipelen en apostelen ter harte genomen. Dat blijkt wel uit hun Brieven. In bijna alle Brieven van ons Nieuwe Testament vinden we min of meer uitvoerige polemiek tegen valse leringen. Ook in deze Brief van de apostel Johannes. Hij heet in de wandeling der kerk de apostel van de **liefde**. En nu noemt men tegenwoordig (als altijd!) het bestrijden van dwaalleer en dwaalleraars **liefdeloos**. Vele gemeenteleden hebben er een vreselijke hekel aan, wanneer b.v. in de preek hedendaagse ketterijen worden bestreden. Je kunt echter gerust volhouden dat geen van de apostelen de dwaalleraars met zijn ketterijen scherper heeft bestreden dan de apostel van de liefde. Puur uit liefde tot de waarheid van God! Johannes noemt een dwaalleraar rondweg een **antichristen**. Hij ziet dus achter de kettters en ketterijen de satan werken.

Eén letter kan beslissend zijn

Is nu dwaalleer wel zo gevaarlijk? Kunnen we in de leer der zaligheid niet het onderscheid maken tussen fundamentele zaken en bijkomstige dingen? Zijn er niet hoofd-waarheden en neven-waarheden? Dus hoofd- en bijzaken?

Globaal genomen is het waar, dat er verschil is tussen ketterij en ketterij. Men heeft daar van oude dagen af al oog voor gehad. Maar het is ook waar dat de kerk soms heel fijn aanvoelde dat zelfs een letter een enorm leerverschil kan maken. Beroemd is het voorbeeld uit de oude christelijke kerk inzake de leer omtrent de Christus: Is Hij *homo-oesios* (van hetzelfde Goddelijk wezen) als de Vader (dus ook waarachtig en eeuwig God) of is Hij slechts *homoi-oesios* (wat het wezen betreft slechts gelijkend) op de Vader (dus wel een Goddelijk wezen lijkend maar in feite geen waarachtig en eeuwig God). Hier is dus (in het Grieks) slechts één letter, de letter i, beslissend over de ware en valse leer.

[1] Overgenomen uit: *Leven tot in eeuwigheid, Schriftoverdenkingen in de gang der heilshistorie* (Enschede: Drukkerij Uitgeverij J. Boersma, 1973), pp. 178-182. Spelling en taalgebruik zijn licht gemoderniseerd en voor de leesbaarheid zijn tussenkopjes toegevoegd.